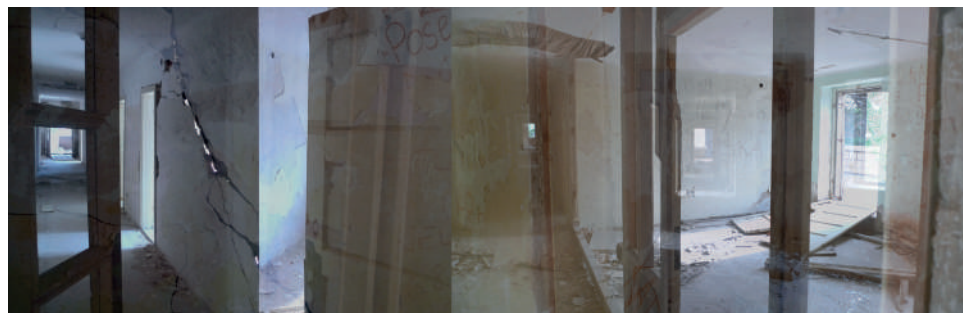

DAVOR
MEZAK

Snovidenja
Golog otoka

Galerija
KRALUŠ
Publika otvoreno učilište Sv. Ivan Zelina

08.11.
05.12.
2023.

Davor Mezak – Snoviđenja Golog otoka

Radovi Davora Mezaka, instalacija, fotografije i preuzeti crteži, ponajprije pokazuju zašto je umjetnost važna i onda kada se suoči sa sjećanjem na fenomene kakav je logor Goli otok koji se bavio kažnjavanjem te društvenom i političkom rehabilitacijom političkih zatvorenika. Bila je to krvava i surova kaznionica. Mezakova umjetnička evokacija približava dojam i suštinu same pojave koja pripada dugoj tradiciji nehumane penalizacije pojedinaca koji su svojedobno proglašeni društveno neprihvatljivim. Sjećanje na njih tema je umjetničkog nastojanja da se takve strahote ne prepuste zaboravu.

Posebno je bitno istaći kako su akteri koji su stvorili tu instituciju prezirali slobodu umjetnosti i nisu priznavali postojanje umjetnosti kao umjetnosti niti njezinu mogućnost da bude kritika ili savjest društva. Tako umjetnost tog vremena još sramežljivo diže glavu tek nakon Krležinog referata na Kongresu književnika u Ljubljani 1952. godine gdje se raspravlja o situaciji u umjetnosti nakon Rezolucije Informbiroa i odnosu prema Kremlju. Odluka da se umjetnost (književnost, slikarstvo, itd.) oslobodi soc-realističkog diskursa i političkog instrumentalizma omogućila je da se umjetnici vrate svojim temeljnim zadaćama. O tim vremenima i situaciji svjedoči i život književnika Ante Zemljara, koji je dva puta bio zatvaran na Golom otoku ili pak slikara i ilustratora Alfreda Pala, također zatvorenika na tom groznom mjestu.

Snoviđenja Golog otoka Davora Mezaka nastaju zahvaljujući inicijativi snimatelja Darka Bavljaka i Udruge Goli otok „Ante Zemljar“ u sklopu projekta Rijeka Europska prijestolnica kulture 2020. godine, usmjerene na afirmaciju kulture sjećanja. „Okoliš sjećanja – umjetnost protiv represije“ je projekt koji je okupio 50 umjetnika iz Hrvatske i inozemstva, pa i Mezaka koji svojim radovima daje značajan doprinos općoj memoriji stradanja koje je provodila tadašnja autoritarna vlast.

Fotografije devastiranog krajolika negdašnjeg logora kao i one preuzete iz raznih memorabilija o tom užasnom mjestu gdje su ljudi stradavali pod parolom: “Mi gradimo otok, otok gradi nas” okosnica su pristupa koji ne želi biti tek puko svjedočanstvo već i upozoravajući moment na autoritarni karakter vlasti koja svirepo kažnjava potencijalne neistomišljenike. Autoritarnost kao pojam javlja se u literaturi tridesetih godina prošlog stoljeća, a jedan od njenih rodonačelnika Max Horkheimer odselio se iz Berlina u Švicarsku dan nakon što je Hitler došao na vlast u Njemačkoj. Sve što se kasnije događalo, tzv. sumrak bogova, antisemitizam, teror nad demokracijom i građanstvom, konc-logori i masovna ubojstva mogu se svesti na autoritarni karakter i prirodu nacističke vladavine. Mezakovi radovi pak svjedoče kako je autoritarni karakter domaće političke nomenklature bio ovdje izveden “u malo”, ali podjednako strašno, od strane komunističkih vlasti u bivšoj Jugoslaviji.

Izloženi radovi točno pogađaju suštinu političke autoritarnosti. Jasno se vidi kako se veoma autoritativno zahtijevala potpuna lojalnost i podložnost partiji i državi, bez obzira na osobne patnje i mučenja. Usađivalo se nepopustljivo uvjerenje kako je borba radničke klase za vlast jedini ispravni i povijesno opravdani put političkog života. Interes partije, to jest socijalističkog društva, je uzvišen daleko iznad bilo kojih osobnih interesa ili pogleda. Posebno je bilo važno uvjerenje kako je pokazivanje osjećaja slabost koja smeta realnosti i pravom kursu napredne akcije. Nepovjerenje i zaziranje od svih koji ne dijele ista stajališta i stalno sumnjičenje bili su praksa odgojnih i životnih prilika. To su samo neke od poruka koje se iščitavaju iz Mezakovih radova podsjećajući nas na zločine koje ne smijemo zaboraviti ili o njima šutjeti kako se ne bi ponovili, bez obzira s koje političke agende dolazili.

Poseban dojam ostavljaju radovi u lightboxovima koji kamenjem asociraju na prirodu kaznionice, a u kojima se vidi sjena čovjeka (umjetnika) koji promatra devastirani okoliš ili druge nesimpatične panorame. To svjedoči kako ništa osim sjene tu nije moglo opstati, sve ljudsko odavno je skršeno. Teško snoviđenje tako je također naše nemilo nasljeđe, ne zaboravimo ga.

Marijan Grakalić

Kontakt: e-mail: davor.mezak@me.com, tel.: +385 98 943 9916
web: <http://mezak-davormezak.blogspot.com>

Davor Mezak rođen je 19.07.1968. u Zagrebu. Završio je Školu primijenjene umjetnosti u Zagrebu, a na zagrebačkoj ALU diplomirao je 1995.u klasi prof. Ante Kuduza. Od 1992. redovno izlaže na izložbama u Hrvatskoj i inozemstvu. Član je HDLU-a.

Samostalne izložbe:

- 2022. Potresna stvarnost, MSU, Blackbox, Zagreb
“Sliks” KCM, Zagreb
Artupuktura, Art bubble, izložba žirija programa Art bubble (s D. Kraškovićem i P. Jazvić), Zagreb
- 2019. Top secret 2.8., Galerija Greta, Zagreb
- 2017. Brod Luđaka i Mercedes Benz (s D. Friščićem I Mercedes Bratoš), Galerija Otok; ARL, Dubrovnik
- 2016. Trolik, galerija Bačva, HDLU, Zagreb (s D. Friščićem i F. Rogićem)
- 2015. Galerija Farof, Vugrovec, “Arkadini”, sa Dankom Friščićem i Stipanom Tadićem
- 2014. MSU, NO galerija, “Brod luđaka”, s D. Friščićem
- 2012. Galerija Nano, Teaser trailer Medusa (s D. Friščićem)
- 2011. Galerija Greta, “Treš”
- 2011. Galerija Nano, “Top secret”
- 2009. Muzej grada Rovinja, “Pročišćenje II”
- 2008. Galerija umjetnina grada Slavenskog broda, galerija“ Ružić”, (s D. Friščićem i F. Rogićem)
Likovna kolonija Rovinj, ZMGR
- 2007. Galerija PM, 24, HDLU
- 2004. “Cloneyourself I i II”, galerija “Otok”, Dubrovnik
- 2003. “Cloneyourself i Nekrofilija 2”, s D. Friščićem, galerija VN, Zagreb
“Cloneyourself i Nekrofilija 2”, s D. Friščićem, galerija OK, Rijeka
“3 x-man”, KIC, (s D. Friščićem i F. Rogićem), Zagreb
“Tri sobe”, SC, (s D. Friščićem i F. Rogićem), Zagreb
- 2002. “Discohome”, galerija M. Kraljević, Zagreb
“TwoArtists, two curators”, studio Janosa Sugara, Budimpešta, Mađarska
- 2001. “Shum” (s D. Friščićem i F. Rogićem), Galerija PM, Zagreb
“Izgubljeni u shopping centru”, Kaptol centar, Zagreb
Ars electronica/Kuulturaxe, internet projekt, Risovary, Mađarska, Moderna galerija, Ars electronica/Kuulturaxe, internet projekt, Wien, Austria
- 2000. “Home”, galerija “Karas”, Zagreb,
- 1998. “Symbolon”, galerija “Josip Račić”, Zagreb
- 1997. Galerija Sv. Toma, Zavičajni muzej grada Rovinja, Rovinj
- 1996. Video projekcija (s S. Narathom, I. Kuduzom, I. Koćicom), MM centar, Zagreb
“Metamorfoza”, galerija Matice Hrvatske, Zagreb
Galerija I. Meštrović, Foto klub “Split”, Split
- 1995. Galerija Miroslav Kraljević (s D. Friščićem i O. Šumanom), Zagreb, Knjižara Moderna vremena, Zagreb
- 1993. Video-instalacija “Pročišćenje”, galerija SC, Zagreb

Djela u javnim zbirkama: “VideoGallery”, Viper – Basel, Švicarska, privatna zbirka Petra Smiljanića, MSU Zagreb

